

คติธรรม

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๕๕๓

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

มันข้อ ๒๘๔. อ้อ ๒๘๔. ไม่มี ข้อ ๒๘๕. ข้อ ๒๘๕. คำถามนี้ไอ้โฮ.. เอาเรื่องเลย
ละ

ถาม : ๒๘๕. เรื่อง “เมื่อมีพระอรหันต์มานั่งรวมกัน ท่านจะรู้ได้ทันทีไหมว่าจิตองค์
ใดตื่นกิเลสแล้ว”

หลวงพ่ : นี่คำถามเขาเนาะ นี่เพียงแต่คำถามนี้เขาเขียนดี เขาเขียนแบบว่ามัน
เหมือนเป็นอารมณ์ที่ดีมาก มันก็คือแบบอุดมการณ์ที่เราตั้งใจอย่างนี้ไง ฟังนะเขาชม
มา ความจริงชมมาเราไม่ค่อยอ่านนะ แต่นี่เขาชมมาเขาเข้าหลักใจ เขาชมมา ธรรมดาเวลา
ชมมานี้จะไม่เคยอ่าน แต่อันนี้เดี่ยวฟังนะ

ถาม : โยมโชคดีมีโอกาสดูฟังธรรมเทศนาของท่าน (เขาไม่เคยมาเลยนะ) ทำให้
ได้รับความรู้กว้างขวาง และเข้าใจในการปฏิบัติภาวนามากยิ่งขึ้น ปัจจุบันโยมได้
ปรับเปลี่ยนวิธีการภาวนาจากการคลุมหายใจเข้าออก มาภาวนาพุทโธตามแบบและ
วิธีการที่ท่านได้แนะนำไว้ โดยพยายามทำความระลึกอยู่กับพุทโธไม่ว่าทำอะไรอยู่ ทำให้
ตัดความคิดความฟุ้งซ่านได้ดีมาก จิตนิ่งสงบอยู่กับอารมณ์เดียวเป็นเวลานานๆ โดยโยม
ได้ประจักษ์ชัดด้วยจิตตนเองว่า “พุทโธนี้แหละเหมาะกับทุกคนในสังคมโลกปัจจุบัน”

เพราะคนที่ยังวุ่นวายอยู่กับการหาทรัพย์ภายนอก เพื่อดำรงชีพทั้งของตนเองและ
ครอบครัว การจะปลีกตัวเข้าวัดเพื่อการภาวนาเป็นอาชีพเหมือนพระหรือชี ที่บวชเข้ามา
เพื่อทำความเพียร มุ่งบำเพ็ญตบะธรรมอย่างเดียวให้ถึงความพ้นทุกข์นั้น เขาอาจจะต้อง
ตายเปล่า และโอกาสที่จะได้เข้าวัดเพื่อรักษาศีลปฏิบัติธรรมอย่างจริงจังแทบไม่มีอยู่ใน
ความคิดคำนึง แต่หากเขาได้ฟังธรรมอย่างใส่ใจ และนำไปปฏิบัติเอาเองใน
ชีวิตประจำวันควบคู่กับงานทางโลก ก็อาจจะทำให้อย่างน้อยก็ได้เพาะเมล็ดพันธุ์แห่ง

พุทธะไว้ในดวงจิต ไปวันละเล็กละน้อย สร้างเหตุสร้างปัจจัยในทางธรรมสะสมไปเรื่อยๆ ก็จะไม่เกิดมาสูญเปล่าแน่

โยมยังไม่เคยกราบองค์จริงท่านเลย แต่ได้ฟังธรรมเทศนาของท่านเป็นประจำแทบจะเรียกได้ว่าเกือบทุกกัณฑ์ที่อยู่ในเว็บไซต์ บางครั้งก็นำมาฟังย้อนทวน ซึ่งยิ่งฟังยิ่งเข้าใจแจ่มแจ้ง และจะเข้ามาอัปเดต (ของเขานะ) จะเข้ามาอัปเดตธรรมะของท่านเกือบทุกอาทิตย์ สังเกตได้ว่าธรรมเทศนาของท่านกัณฑ์เก่าๆ ก่อนปี ๕๒ ล้วนเป็นธรรมปฏิบัติทั้งหมด ฟังแล้วทำให้เกิดความเพียรพยายาม ความอดทน ความศรัทธาและมีกำลังใจในการต่อสู้กับเวทนาอย่างยิ่ง

แต่ธรรมเทศนาตั้งแต่ปี ๕๒ จนถึงปัจจุบัน ส่วนมากเป็นเรื่องการปกป้องพระพุทธศาสนา แยกแยะ แสดงเหตุผลให้ผู้ฟังได้เห็นความแตกต่างของธรรมะจริงและธรรมะข้างธรรมาสน์ ซึ่งก็ให้ความรู้ความกระจ่างว่าอันไหนเป็นธรรมแท้ นับเป็นบุญของนักปฏิบัติธรรม ที่ท่านพระอาจารย์ได้มาช่วยเปิดตาให้ก่อนจะสายเกินกว่าจะกลับไม่ทัน ไม่ว่าจะพระ เณร เกร ชิ หรือผู้ฝึกฝนการปฏิบัติธรรม ที่กำลังเดินอยู่บนเส้นทางแห่งสัมมามรรค ให้เห็นทางที่ถูกต้อง

โดยเฉพาะโยมถือว่าเป็นโชคและบุญอันยิ่งใหญ่ที่จิตเปิดรับฟังธรรมของท่าน ที่วิเคราะห์การสอนของพระอาจารย์องค์หนึ่งอย่างถึงแก่น แม้ว่าโยมจะไม่ได้ฟังธรรมของพระองค์นั้นเลย แต่ก็ทำให้ได้กำไรจากการฟังมหาศาล ได้รับรู้ว่าธรรมที่แท้จริงที่เกิดจากการปฏิบัติจริงนั้นมีข้อสังเกตอย่างไร แตกต่างจากธรรมะด้นเดา และธรรมะจากสัญญาความจำอย่างไร และบอกกับตนเองว่าได้พบครูบาอาจารย์ที่ชี้ทางออก บอกทางตรงในการประพฤติปฏิบัติอย่างแจ่มแจ้งชัดเจน ไม่สงสัยอะไรอีก ตอนนี้โยมเพียรพยายามสะสมอินทรีย์ ๕ พละ ๕ ให้ยิ่งๆ ขึ้นไป ตามสติกำลัง เมื่อมีโอกาสโยมจะไปกราบท่าน

หลวงพ่ : ไม่เคยมาเลยนะเนี่ย อารัมภบทมาชะยาว เขาเขียนเองนะ..

ถาม : ขออนุญาตถามเพื่อความรู้และความกระจ่าง ขอท่านโปรดเมตตาตอบให้คลายสงสัยด้วยค่ะ (แล้วคำถามนี้ไม่ธรรมดาเลยละ)

๑. พระอรหันต์ที่นิพพานไปแล้ว สามารถกลับมาสอนลูกศิษย์ลูกหาได้อีกหรือไม่ เพราะมีนักปฏิบัติบางท่านชอบพูดอวดภูมิตนเองว่า หลวงปู่มันหรือหลวงปู่องค์ที่ท่านมรณะไปแล้วกลับมาสอนธรรมะปฏิบัติ เข้ามาในนิมิตดังนี้ เป็นต้น
๒. กรณีที่มีพระอรหันต์หลายองค์ ซึ่งต่างก็"ไม่รู้"จักกันมาก่อน มานั่งรวมกันหรือนั่งใกล้ๆ กัน ท่านจะทราบได้ทันทีหรือไม่ว่าจิตองค์ไหนสิ้นกิเลสเป็นพระอรหันต์แล้ว โดยไม่ได้พูดคุยหรือสนทนาปราศรัยกัน

หลวงพ่ : ข้อ ๑, ๔, ๕ นี้เป็นเรื่องพระ เดี่ยวค่อยว่ากันนะ ข้อ ๑ กับ ๒ นี้ก่อน ข้อ ๑ กับ ๒ นี้มันเกี่ยวเนื่องกัน

ถาม : ๑. พระอรหันต์ที่นิพพานไปแล้ว สามารถกลับมาสอนลูกศิษย์ลูกหาได้อีกหรือไม่ เพราะมีนักปฏิบัติบางท่านชอบพูดอวดภูมิตนเองว่า หลวงปู่มันหรือหลวงปู่องค์ที่ท่านมรณะไปแล้วกลับมาสอนธรรมะปฏิบัติเขาในนิมิตดังนี้ เป็นต้น

หลวงพ่ : ใ้ฉันะมันเป็นธรรม.. คำว่าเป็นธรรม การปฏิบัติเรานี้สายกรรมฐาน เวลาปฏิบัติไปแล้วถ้าเกิดไปเห็นนิมิตเห็นต่างๆ แล้วพุดออกไป หรือพุดออกไปโดยไม่ใช้ความเป็นจริง ทางสังคมโลกเขาถึงไม่ค่อยเห็นด้วยใจ สังคมโลกเขาว่าพุทโธนี่เกิดนิมิตพุทโธทำให้หลงทาง ถึงต้องไปใช้อภิธรรม คือใช้ปัญญาอย่างเดียว แต่ปัญญาอย่างนั้นมันเป็นปัญญาทางโลกใจ ปัญญาอย่างนั้นมันเป็นปัญญาแบบโลกียปัญญา แต่ถ้ามันเป็นปัญญาที่จะเข้าสู่การชำระกิเลส มันต้องทำความสงบของใจเข้ามาก่อน ถ้าใจมันสงบเข้ามาะมันก็กลับมาอยู่ที่วุฒิภาวะ อยู่ที่คนเป็นประโยชน์และไม่เป็นประโยชน์

ถ้าเป็นประโยชน์แล้วนี่ เวลาธรรมเกิด.. เราใช้คำว่า “ธรรมเกิด” เพราะ ! เพราะสิ่งทีครูบาอาจารย์มาสอนนี่เป็นไปได้ เป็นไปได้สำหรับผู้ที่ป็นจริง แต่ถ้าผู้ที่เป็นความไม่จริง มันป็นความฝัน มันป็นความเพ้อเจ้อไปเลย ถ้าป็นความจริงนะ ความจริงเช่น หลวงปู่ขาว หลวงปู่ขาวท่านเล่าให้หลวงตาฟังประจำ เพราะหลวงปู่ขาวนะ ขนาดว่าบิณฑบาตมา ฉันเสร็จแล้วเอาบาตรไปเก็บแล้วไม่เก็บเข้าที่เข้าทาง พอท่านนั่งภาวนาปั๊บนะหลวงปู่มันมาเลย “ทำไมท่านทำอย่างนั้น.. ทำไมท่านทำอย่างนั้น”

เพราะหลวงตาท่านเขียนประวัติหลวงปู่มั่น ท่านจะไปหาครูบาอาจารย์แล้วคุยกันได้เยอะมาก หลวงปู่ขาวท่านบอกว่าท่านทำอะไรผิดหนึ่งไม่ได้เลย ถ้าการดำรงชีวิตของท่านมีสิ่งใดผิดพลาดบ้างนะ ค็นั้นหลวงปู่มั่นมาทันทีเลย นี่หลวงปู่ขาวพูดเอง หลวงปู่ขาวเล่าให้หลวงตาฟัง แล้วหลวงตาท่านก็มาเล่าให้ลูกศิษย์ลูกหาพวกเราฟังเป็นวงใน แต่วันนี้พูดออกเว็บไซต์คงไม่เป็นวงในแล้วละ

คำว่าเป็นวงใน เป็นวงในหมายถึงว่า เราจะบอกว่าเขาถามว่า ถ้าหลวงปู่มั่นหรือครูบาอาจารย์มาสอนมีจริงไหม.. จริง ! มี มีจริง ! แต่มีจริง ผู้ที่รับต้องมีวุฒิภาวะ มีภูมิคุณธรรมพอสมควรรับสิ่งนั้นได้จริงด้วย ! ถ้ามีจริง อย่างพวกเรานี้นะคิดแต่เรื่องการพนัน คิดแต่เรื่องทางโลก แล้วบอกกันนี้ให้หลวงปู่มั่นมาสอน หลวงปู่มั่นบอกว่าให้แทงเลขให้ ๒ ตัว เลขนั้นเลย แทงเยอะๆ แทงให้หมดเนื้อหมดตัวไปเลย

วุฒิภาวะของเรามันรับครูบาอาจารย์อย่างนั้นไม่ได้หรอก ฉะนั้นเวลาหลวงปู่มั่นท่านจะมาสอน มาสิ่งต่างๆ นี้มีจริงไหม.. มีจริงเพราะหลวงปู่ขาวท่านเล่าให้หลวงตาฟังว่าท่านทำอะไรผิดพลาดนะหลวงปู่มั่นมาเลย

หลวงปู่มั่นมาเลยว่า “ท่านทำอย่างนี้ใช้ไม่ได้ ท่านทำอย่างนี้ใช้ไม่ได้” เพราะ ! เพราะหลวงปู่มั่นท่านอนาคตังสญาณจริงๆ

หลวงปู่มั่นท่านจะดู ดูว่าพระองค์ไหนจะเป็นหลักเป็นชัย เป็นหลักเป็นชัยในพุทธศาสนา เพราะหลวงปู่มั่นท่านก็จะมารื้อฟื้น ท่านพยายามสร้างความรู้จริงของท่านขึ้นมาให้ได้ก่อน เพราะท่านพยายามทดสอบ ท่านตรวจสอบ ท่านรู้ดงค์มาทั่ว เพื่อจะให้ เป็นความจริงของท่านขึ้นมา พอเป็นความจริงของท่านขึ้นมาแล้ว ท่านก็มาสอนลูกศิษย์วงศานทายาทเพื่อประโยชน์กับศาสนา

ฉะนั้นท่านทุ่มเททั้งชีวิตของท่าน ท่านทุ่มเทด้วยความจริงของท่าน ท่านทุ่มเทมาตั้งแต่.. ในประวัติของหลวงปู่มั่นว่า ท่านปรารถนาพุทธภูมิเหมือนกัน ท่านได้สร้างบุญญจริการของท่านมามหาศาล แล้วท่านทุ่มเทมาเพื่อความพ้นทุกข์ของท่าน แล้วเพื่อแบบรื้อสัตว์ขนสัตว์ คือเพื่อชาวพุทธด้วย

ฉะนั้นเวลาพูดถึงหลวงปู่ขาว เพราะหลวงปู่เจี๊ยะกับหลวงตาท่านเล่าให้ฟังประจำว่าหลวงปู่มันจะบอกว่า “หมูกณะอย่าลืมหลวงปู่ขาวนะ ! อย่าลืมหลวงปู่ขาวนะ เพราะหลวงปู่ขาวท่านได้..” แต่องค์อื่นท่านไม่ค่อยได้พูดถึง เห็นไหม แล้วพออีกทีหนึ่งก็หลวงตา ก็บอกว่า “หมูกณะต่อไปจะฟังใคร ให้ฟังหลวงตานะ ให้ฟังหลวงตา หลวงตาท่านดีทั้งนอกทั้งใน”

นี่เราพูดถึงหลวงปู่ขาวก่อน ทีนี้มาพูดถึงหลวงตา พอพูดถึงหลวงตา นี่หลวงตาไปอยู่.. หลวงปู่เจี๊ยะสร้างวัดที่น้ำตกพลิวให้หลวงตาอยู่ หลวงตาไปอยู่นี้มีพระไป ๑๐ กว่าองค์ แล้วต่างองค์ก็ต่างบิณฑบาตอยู่.. หลวงตาเล่าเอง ทีนี้เมื่อก่อนบ้านนอกนะ ในทางสวนเวลาถ้าลำธารเขาจะพาดด้วยไม้ไผ่กระบอกเดียวใจ ไม้ลำเดียว แล้วพระที่อยู่ที่นั่นเดินบิณฑบาตกลับมา บิณฑบาตกลับมาข้าวมันเต็มบาตรใจ แล้วเดินพลาดตกน้ำ พอตกน้ำกลับมาก็เปียกหมดเลย เปียกหมดเลยหมูกณะก็ดูแลกัน

หลวงตาท่านเล่า คินันท์หลวงปู่มันมาเลย มาอัดหลวงตาเลย นี่หลวงตาเล่าเองนะ บอกว่า “เห็นไหม นี่เอาเปรียบให้คนอื่นเขาไปไกลๆ ตัวเองบิณฑบาตใกล้ๆ” นี่หลวงตาท่านบอกตั้งแต่วันนั้นมาท่านสับเปลี่ยนหมด คือว่าพระในวัดให้ผลัดเปลี่ยนกัน สายใกล้ สายไกล สายต่างๆ นี่ให้ผลัดเปลี่ยนกัน หมุนเวียนกัน ให้ทุกคนได้เสมอภาคกัน

นี่เราถึงบอก สิ่งที่ว่าหลวงปู่มันมาสอนเป็นไปได้จริงไหม เป็นไปได้จริง.. แต่เป็นไปได้จริงนี้ ส่วนใหญ่ที่เป็นไปได้เขาจะเก็บไว้ข้างใน เขาจะเก็บไว้ภายใน เพราะเรื่องอย่างนี้มันเป็นดาบสองคม คมหนึ่งใช้เพื่อประโยชน์ในการประพฤติปฏิบัติ อีกคมหนึ่งใช้เตือนจิตใจเรา แต่ถ้าพูดออกไป คมนี้มันจะบาดเสียหายไปหมดเลย

ฉะนั้น คุณศัพท์สมบัติก็เหมือนกัน เรามีเงินทองในกระเป๋าเรานี้ละ เวลาเราใช้จ่ายเราจะควักออกมาอวดเขา จะใช้เงินสักบาทหนึ่ง เอา ๒๐ ล้านมานั่งนับแล้วจ่ายบาทหนึ่งนี่ไม่ใช่คนมีสติหรือ คนเขาจะใช้จ่ายเงินบาท ๒ บาท เขาก็ควักมาบาท ๒ บาท ใช้อีเงิน ๒๐, ๓๐ ล้านเขาก็เก็บของเขาไว้ เขาไม่มานับโชว์หรือ จะจ่ายเงินบาทหนึ่งก็เอาเงิน ๒๐ ล้านมานั่งนับนะจะใช้บาทหนึ่ง ไม่มีใครเขาทำหรือ

นี่ก็เหมือนกัน ในเมื่อครูบาอาจารย์ หลวงปู่มั่นมาติมาบอกกล่าวในนิมิต ในต่างๆ นี่มี ! เป็นไปได้ แต่ว่าเป็นไปได้นี่เขาไม่มาพูดอวดกัน.. คำว่าพูดอวด เห็นไหม นี่เขาเขียนว่า

“มีนักปฏิบัติบางท่านชอบพูดอวดภูมิตนเองว่าหลวงปู่มั่นมาสอน”

หลวงปู่มั่นเราก็เคารพนะ นี่เราจะบอก เห็นไหมอย่างเล็กๆ เราเนี่ย เวลาเราคิดเราเห็นมันก็เป็นไปได้ อุปาทานมันก็มี สิ่งต่างๆ ในหัวใจทุกคนมันมี ถ้าแบบว่าจิตใจเราหยาบยังรับสิ่งนั้นไม่ได้.. บอกว่าความจริง นี่ความจริงมีมากมีน้อย อย่างเช่นหลวงปู่คุณูป

“เห็นจริงไหม.. จริง !”

“เห็นจริงไหม.. ความเห็นนี้เห็นจริงๆ”

“เห็นจริงไหม.. จริงๆ ! เห็นจริงๆ แต่ความเห็นนั้นไม่จริง” นี้อย่างนี้ก็มิ..

แล้วถ้าจิตเรามีคุณภาพระดับนั้น “เห็นจริงไหม.. จริง ! แล้วความเห็นนั้นก็จริงด้วย”

นี่มันมีหลายระดับ ฉะนั้นเราจะบอกว่าสิ่งนี้มันต้องแบบว่า มันเป็น “คันถธุระ-วิปัสสนาธุระ” ถ้าวิปัสสนาธุระ ครูบาอาจารย์ท่านผ่านอย่างนี้แล้วท่านฟังทีเดียวกักรู้ คนพูดนี้จริงหรือไม่จริง อย่างเช่นการมาพูดอวดมันไม่มีหรอก นี่เพียงแต่ถ้าเป็นครูบาอาจารย์ของเราอย่างเช่นหลวงตาท่านพูด ท่านไม่ได้พูดอวด เวลาท่านพูด นี่ท่านพูดเพื่อความศรัทธา ความมั่นคงของพวกเราในการประพฤติปฏิบัติ เพราะมันพูดไปแล้วมันไม่มีใครมาได้มีเสียใจ ท่านพูดเพื่อคนฟัง แต่ถ้าพูดอวดเรากักรู้ได้

ฉะนั้นสิ่งที่ว่า “พระอรหันต์ที่นิพพานไปแล้วจะกลับมาสอนลูกศิษย์” นี่มันค้านกันไง มันค้านกันในความเชื่อ ในความเชื่อว่าพระอรหันต์ที่นิพพานไปแล้วกลับมาได้อย่างไร คำโต้แย้งนี้จะมีประจำ พระอรหันต์กลับมาได้อย่างไร ถ้ายังกลับมาที่แสดงว่าพระอรหันต์ยังอยู่ใช่ไหม มันก็ต้องมาเชื่อกันตรงนี้ก่อนว่า “นิพพานมีหรือเปล่า” อ้าว..

นิพพานมี ถ้านิพพานมี เวลาพระพุทธเจ้าตรัสรู้ขึ้นมาแล้ว อีก ๔๕ พรรษา
พระพุทธเจ้าสอนอะไร

ฉะนั้นสิ่งนี้คำว่าพระพุทธเจ้าสอนอะไร.. พระพุทธเจ้าเอาอะไรมาสอนต่างหาก
เอาอะไรมาสอน ก็เอาธรรมชาติในหัวใจนั้นมาสอน ฉะนั้นสิ่งนั้นมีอยู่ ถ้าเข้าถึงกันนี้มัน
เป็นไปได้ มันรู้ได้ ฉะนั้นมันจะตัดสินใจไปบอกว่าไม่มีหรือมี มันก็สุดโต่งข้างใดข้างหนึ่ง
เห็นไหม

“มัชฌิมาปฏิปทา ! นี้กามสุขัลลิกานุโยค.. อตถกิลมถานุโยค”

นี่ถ้าบอกว่าไม่มีเลยมันก็มีอยู่ บอกว่ามี ทุกคนว่ามี เป็นไปไม่ได้.. มีแบบไม่มี ไม่
มีแบบมีอย่างนี้ทำอย่างไร เข้าใจไหม “มีแบบไม่มี ไม่มีแบบมี” ใจที่ไม่มีแบบมีคือว่าถ้า
เราทำไม่ได้เลยนี้มันมีของมันอยู่ ใจว่าจะมีตลอดไป มีมันคง มันก็ไม่ใช่ เพราะจิตของคน
มีเจริญแล้วเสื่อม เสื่อมแล้วเจริญ เห็นไหม

มันมี ! นี่ยกตัวอย่างเช่นหลวงปู่มั่นเลย พวกเรานี้ละ พวกเรานี้เป็นเพราะว่าหลวง
ปู่มั่นเป็นที่เชื่อถือของสังคมใช้ไหม เราก็เอาหลวงปู่มั่นมาสอน หลวงปู่มั่นมาสอน แล้ว
เวลาหลวงปู่มั่นนี้ใครมาสอนหลวงปู่มั่นละ ไปดูประวัติหลวงปู่มั่นสิ เวลาหลวงปู่มั่น
ท่านภาวนาไป จะมีครูบาอาจารย์สมัยพุทธกาลมานุโมทนา เห็นไหม ในประวัติหลวงปู่
มั่น.. แล้วเรารู้ได้อย่างไรว่าองค์ไหนเป็นองค์ไหน เรารู้ว่าใครเป็นใครไหม อย่างเช่นพระ
ธาตุ เดียวนี้ว่าพระธาตุๆ พระธาตุมานี้เหมือนกันหมดเลย แล้วพระธาตุขององค์ไหนละ..
แล้วพระธาตุของใครละ..

นี่ก็เหมือนกัน เวลาหลวงปู่มั่นท่านได้ประสบการณ์อย่างนี้มา แล้วสมัยเหนือ
หลวงปู่มั่นขึ้นไปใครมาสอนหลวงปู่มั่น แล้วอย่างพวกเรา นี่หลวงปู่มั่น.. หลวงปู่มั่น..
แต่ถ้าเราเคารพนะ เราเคารพ แบบว่าเคารพด้วยหัวใจ พุศออกมานี้มันเป็นการเชิดชู เป็น
การไม่ใช่เอามา ถ้าไม่เคารพนะเอามาเป็นสินค้า เอามาเป็นการดึงผลประโยชน์ อันนั้นไม่
ถูกต้อง.. จะบอกว่าไม่มีเลยนี้มันก็มี แต่นี่บอกว่ามีแล้วเราเอาอะไรมาวัดละ

วัดนี้ไง “วิปัสสนาธุระ-คันถธุระ”

วิปัสสนากับวิปัสสนาเขาปกครองกัน วิปัสสนาคือเป็นเท่านั้นละ คนไม่เป็นจะมาพูด พอพูดออกมาคนเป็นรู้ทันทีเลย.. แต่ถ้านี้เป็นคันถธุระ เห็นใหม่ เดี่ยวนี้พูดกัน คันถธุระมันก็สำคัญ คันถธุระก็คือการศึกษาพระไตรปิฎก แล้วเวลาพูดออกมาอย่างหนึ่งนะ อ้าว.. พระอรหันต์ที่นิพพานไปแล้ว นิพพานไปแล้วก็วิมุตติไปแล้วก็จบ แล้วพอบอกว่า อ้าว.. นิพพานไปแล้วกลับมาสอนอีกแล้ว อ้าว.. แล้วกลับมาได้อย่างไรมันก็ขัดแย้งกัน พอเป็นคันถธุระนี้จะขัดแย้งเลย แต่ถ้าวิปัสสนาธุระนะ..

จิต ! จิตของคน วุฒิภาวะของจิตที่มันสูงต่ำขนาดไหน มันจะมีภูมิของจิต เห็นใหม่ หลวงตาใช้คำว่า “ภูมิของจิตสูงต่ำแค่ไหน” ถ้าภูมิของจิตสูงต่ำแค่ไหน ความสูงต่ำอันนั้นมันวัดได้รู้ได้ แล้วพูดก็พูดได้.. อย่างเราที่เราเรียนมาแค่ไหนเราก็พูดจากความรู้สึกเรานั้นละ แต่ถ้าคนที่เขามีความรู้สึกมากกว่านั้น ลึกกว่านั้น เขาก็มีอีกชั้นหนึ่ง นี่พอเวลาแสดงธรรมจะรู้ได้โดยที่คนที่พูดธรรมะมีภูมิแค่ไหน

พูดได้แค่ไหน รู้ได้แค่ไหน แล้วออกมาแค่ไหน ก็ออกมาด้วยความรู้ของตัวทั้งหมดนั้นละ แล้วความรู้ของตัวทั้งหมดมันก็ นี่ความว่างของพระโสดาบัน ความว่างของพระสกิทาคา ความว่างของพระอนาคา ความว่างของพระอรหันต์ มันว่างอย่างไร อ้าว.. ว่างอย่างไร แล้วทำไมถึงว่าง ทำอะไรมาแล้วมันว่างมาอย่างนี้ แล้วว่างอย่างนี้ว่างระดับมันแค่ไหน พอพูดนี้รู้เลย

“นี่คันถธุระ-วิปัสสนาธุระ”

ฉะนั้นเวลาเราปฏิบัติกันมันเป็นวิปัสสนาธุระ แต่เวลาจะตรวจสอบกันก็คันถธุระคือว่าพระอรหันต์นิพพานไปแล้วมาได้ ถ้ามาได้นี่โอ้โฮ.. ปฏิบัติให้โง่หรือปฏิบัติให้ฉลาด เขาว่าอย่างนั้นเลยนะ แต่ขณะปฏิบัติจะรู้ว่าจะมีอะไรของมันบ้าง.. อยู่นี่ข้อที่ ๑

ถาม : ๒. กรณีที่มีพระอรหันต์หลายองค์ ซึ่งต่างก็ไม่รู้จักกันมาก่อน มานั่งรวมกันหรือนั่งใกล้ๆ กัน ท่านจะทราบกันได้ทันทีหรือไม่ว่าจิตองค์ไหนสิ้นกิเลสเป็นพระอรหันต์แล้ว โดยไม่ต้องพูดคุยหรือสนทนากัน

หลวงพ่ : กรณีที่พระอรหันต์หลายองค์รู้ได้ใหม่.. มันมี พระอรหันต์นี้เห็นใหม่ คุณสิพระอรหันต์ในตำราก็มี ๔ ประเภทใหม่ เติวิโช นพกัญญา แต่ละประเภท ฉะนั้น

พระอรหันต์ที่มีวิฤทธิภาวะที่สูงรู้ได้ อย่างเช่นพระอนรุทธะ พระพุทธเจ้าเข้าปฐมฌาน ทุติยฌาน นี่เข้าฌานสมบัติเวลาจะรูปฌาน อรูปฌาน แล้วจะนิพพานระหว่างรูปฌาน อรูปฌาน นี่เวลาพระอนรุทธะรู้ตาม รู้วาระจิตตลอดเวลา พระอุบาลีเป็นพระอรหันต์เหมือนกัน เห็นพระพุทธเจ้านอนอยู่นาน ถามว่าพระพุทธเจ้าไม่ใช่นิพพานแล้วหรือ เป็นพระอรหันต์เหมือนกัน เห็นไหม พระอุบาลีเป็นคนถามขึ้นมา แล้วพระอนรุทธะบอกยังตอนนี้จิตพระพุทธเจ้ากำลังเข้าสมาบัติอยู่

นี่เราทำให้เห็นว่าเอตทัคคะ.. เอตทัคคะ ๘๐ องค์ยังไม่เท่ากันเลย พระอุบาลีเป็นเอตทัคคะในทางวินัยนะ ในทางวินัย พระอานนท์เป็นพหูสูต เป็นเอตทัคคะ ๔ ประเภท พระอานนท์นี่มากกว่า ฉะนั้นอย่างพระอนรุทธะ พระสารีบุตร พระโมคคัลลานะ เห็นไหม เอตทัคคะคือความถนัด นี่ความถนัดของพระอนรุทธะนี่รู้ แต่พระอุบาลีเป็นพระอรหันต์เหมือนกัน พระอรหันต์เหมือนกันนี่ไม่รู้ แต่ถ้าลองไปพูดคุย พอพระอนรุทธะบอกปั๊บพระอุบาลีรู้ทันทีเลย

อันนี้ก็เหมือนกัน บอกว่าพระอรหันต์ที่มานั่งรวมกัน นั่งใกล้กันนี่รู้ไหม หลวงปู่มั่นรู้ทันที..(หัวเราะ) เราเวลาพูดคุยอะไรเราพูดต้องมีหลักฐาน เวลาหลวงตาท่านเล่าว่า หลวงปู่ขาว หลวงปู่ขาวกับหลวงปู่แหวนท่านไปวิเวกแล้วกลับมา จะไปหาหลวงปู่มั่นงั้น เดินมาถึงกลางทางเหนื่อยมากก็คุยกันนะว่าหลวงปู่มั่นท่านจะรู้จักเราหรือเปล่าน้อ.. จะรู้จักเราหรือเปล่าน้อ.. พอไปถึงแล้วหลวงปู่มั่นใส่เลย

จิตของเราก็ต้องรู้เองสิ จะให้คนอื่นรู้ได้อย่างไร จิตของเราเราไม่คู่ แล้วบอกว่านี่หลวงปู่มั่นจะรู้จักเราหรือเปล่าน้อ ไอ้ตัวเองก็ไม่รู้จักจิตตัวเองเลย ไปหวังแต่หลวงปู่มั่นจะรู้ไม่รู้ ทำไมท่านไม่คู่ของท่านเอง โอ้โฮ.. หลวงปู่มั่นใส่เลย

นี่ผู้ที่รู้ เห็นไหม รู้! หลวงปู่มั่นรู้ แต่ถ้าผู้ที่สร้างบารมีมาต่างกัน แต่ถ้าได้พูดคุยได้สนทนานี้รู้ทันที เพราะเวลาพูดคุยสนทนา มันก็เหมือนกับยกขึ้นมาว่าสีแดง นี่สีขาวหรือสีดำใช่ไหม แล้วสีนี้ ถ้าคนเห็นสีเดียวกัน พูดเหมือนกันมันก็ถูกต้อง ไอ้คนนี้บอกสีดำ ไอ้คนนั้นบอกสีเทา ไอ้คนนั้นบอกสีขาว ไอ้คนนั้นบอกสีเหลือง โอ๊ย.. มันมีปัญหาแล้ว มีปัญหาแน่นอน

นี่ถ้าพูดคุยจะรู้ได้อย่างไรนี้ เวลาพูดคุยสนทนามันเป็นอริยสัจ มันเข้าสู่สัจจะ ถ้าเข้าสู่สัจจะนี่ก็ถูกต้องหมด ฉะนั้นมันพูดได้.. แล้วอย่างถ้าเข้าสู่สัจจะ เห็นใหม่ คุณเหมือนกับเราวัดความเร็ว ความเร็วบนหลักไมล์ บนถนนวัดความเร็วด้วยหลักไมล์หลักกิโลฯ นี่ ความเร็วทางเรือเขาวัดระดับด้วยนอต ความเร็วทางอากาศ ความเร็วก็แตกต่างกัน นี่คนถนัดทางไหน แต่พูดออกมาได้รู้ได้ รู้ทันที

ฉะนั้น “กรณีที่มีพระอรหันต์หลายองค์ ซึ่งต่างก็ไม่วิสูจน์กันมาก่อนมานั่งรวมกันใกล้ๆ กัน ท่านจะทราบได้ทันทีหรือไม่”

ส่วนใหญ่แล้วนี่นะ ครูบาอาจารย์ที่ท่านเป็นของจริงท่านจะทราบทันทีเลยแต่ท่านไม่พูด ทีนี้กรณีนี้ถ้าพูดออกไป บอกว่าท่านทราบทันทีเลย เพราะมันมีอยู่ ตอนนีเขามืออยู่ที่ว่าต่างคนต่างให้ เหมือนที่ในพระไตรปิฎกพูดไว้นะ พระพุทธเจ้าบอกว่า “มหาโจร” ใจ

มันมีพระ.. พระในสมัยพุทธกาลออกไปวิเวกแล้วกลับไปเฝ้าพระพุทธเจ้า มีพระกลุ่มหนึ่งกลับมาที่อุฐ.. มีแต่หนังหุ้มกระดูกเลย พระอีกกลุ่มหนึ่งกลับมาที่แหม.. ผิวพรรณดีมากเลย พระพุทธเจ้าถามพระที่มีหนังหุ้มกระดูกว่าอยู่กันได้อย่างไร เพราะเขาอยู่กันด้วยหลักวินัย เขาอยู่กันด้วยธรรมวินัย แล้วไปเจออีกกลุ่มหนึ่งมา อุฐ.. ผิวพรรณดีมากเลย

“เธออยู่กันได้อย่างไร ทำไมอุฐ.. ดูผิวพรรณดีมาก ทำไมอยู่ได้สุขสบาย”

“โอ้อโฮ.. ข้าพเจ้าอยู่ด้วยกันนะ องค์นั้นก็บอกว่างค์นี้ได้อนาคา ไอ้องค์อนาคาก็บอกว่างค์นี้ได้สกิทาคา ไอ้องค์สกิทาคาก็บอกว่างค์นี้ได้พระอรหันต์ ไอ้องค์พระอรหันต์ก็บอกว่างค์นี้ได้โสคาบัน.. ชาวบ้านเขาศรัทธาเขาเชื่อถือ เขามาทำบุญกุศล พวกกระผมอยู่สุขสบาย อัมหน้าสำราญ ผิวพรรณผ่องใส”

พระพุทธเจ้าเอ็ดเอานะบอก “มหาโจร” เธออยู่กันแบบมหาโจร โมงะบุรุษอยู่แบบมหาโจร ในสมัยพุทธกาลมันก็มีอยู่แล้ว แต่เวลาพระเขาอยู่ด้วยธรรมและวินัย เวลาเฝ้าพระพุทธเจ้านะมีแต่หนังหุ้มกระดูกมาเลยนะ มีแต่หนังหุ้มกระดูก มากันด้วย แบบว่ามาด้วยธรรมชาติ มาด้วยบารมีธรรมของตัวเอง นี้อยู่กันอย่างนั้น.. ผู้ที่มีคุณธรรมเขาอยู่กัน

ด้วยหนังสือห่มกระดูก เขาอยู่กันด้วยชื่อที่จริง แต่อยู่กันแบบโลกๆ อยู่แบบมหาโจร อยู่แบบโมฆะบุรุษ เห็นใหม่ ว่าองค์นั้นได้สภิกทาภา ไอ้สภิกทาภาว่านี่ได้อานาคา ต่างคนต่างยกยอปอปั้นต่อกันเพื่อให้ศรัทธาญาติโยมเขาเชื่อถือ พอเชื่อถือขึ้นมา เขาก็เชื่อถือเพราะเขาฟังธรรมพระพุทธเจ้าเขาก็มีหลักเกณฑ์ว่าโสคาบัน สภิกทาภา อานาคาทำแล้วจะได้บุญมาก แล้วคราวนี้ก็ไปพูดกันไง

นี่เราจะกลับมากรณีข้อที่ ๒. ว่า “กรณีที่พระอรหันต์หลายองค์ที่ต่างก็ไม่รู้จักกันมาก่อน มานั่งรวมกันมานั่งใกล้ๆ กัน ท่านจะทราบได้เลยทันทีไหม”

นี่ที่ทราบได้ นี่ทราบได้จริงๆ แต่นี่กรณีอย่างนี้ กรณีพอพูดว่าทราบหรือไม่ทราบ แล้วพวกเราเป็นคฤหัสถ์ หรือพวกเราเป็นนักบวช หรือพวกเราปฏิบัติ เราจะรู้ได้เลยว่าจริงหรือไม่จริง ถ้าเกิดไปเจอโมฆะบุรุษที่เขาบอกว่าอานาคา ไอ้อานาคาบอกว่าสภิกทาภาอะไรอย่างนี้.. เพราะตอนนี้สังคมไทยมีอย่างนี้เยอะ แล้วถ้าบอกว่าองค์นั้นเป็นอย่างนี้ องค์นี้เป็นอย่างนั้น องค์นั้นเป็นอย่างนั้น โดยรับประกันกันไปเอง พอรับประกันกันไปเองมันก็จะเข้าสู่การตลาด พอเข้าสู่การตลาดแล้วก็เลยกลายเป็นธรรมะธุรกิจ พอมันสร้างธุรกิจขึ้นมาได้แล้ว ตอนนั้นก็ฮือฮากันใหญ่เลย แล้วพอฮือฮากันใหญ่เลย พอถามเรามาพอเราพูดอย่างนี้ปั๊บนะ นี่เราถึงเป็นคนที่ถูกสังคมรังเกียจ สังคมจะรังเกียจมาก พอถามมาแล้วเราจะพูดแต่ความจริง

ฉะนั้นบอกว่ามีจริงหรือไม่จริง รู้ได้หรือรู้ไม่ได้.. รู้ได้ ! แต่รู้ได้แล้วเราเอาอะไรไปวัดว่าเขาจริงหรือเปล่าละ แต่ถ้ารู้ได้อย่างนี้.. รู้ได้อย่างนี้ เห็นไหม นี่เวลาหลวงปู่มั่น ท่านพูดถึงหลวงปู่ขาว “หมู่คณะจำหลวงปู่ขาวไว้ละ หลวงปู่ขาวได้คุยกับเราแล้วนะ” แล้วนี่หลวงปู่ขาวก็เล่าให้หลวงตาฟัง เพราะอะไร เพราะหลวงปู่ขาวท่านเป็นหลักเป็นชัย ท่านอยู่ในป่าในเขา พวกลูกศิษย์ลูกหาไปอาศัยท่านอะไรอย่างนี้ มันก็จะสร้างศาสนทายาทกันขึ้นมา

ถ้าใจที่เป็นธรรม นี่มันอยู่กันด้วยธรรมะ มันมีความละเอียด.. ธรรมะความละเอียดนะ มีหิริโอตฺตปปะ แต่ถ้าเป็นกิเลสนะมันจะหนักหนา พอหนักมันหนักขึ้นมาอะไรก็ไม่เจ็บ แล้วมันจะอย่างนั้นตลอดไป เพราะพูดไปแล้วมันจะเป็นคาบสองคมไง ถ้าเราตอบไป

แล้วว่าเป็นอย่างนั้นๆ นะ “นี่ไงไอ้เสื่อหงมมันยังว่าเลย” เขาจะเอาเราไปอ้างอิงตลอดไป อันนี้ถึงบอกว่า..

นี่เราพูดเป็นวิชาการนะ.. รู้ได้ก็มี รู้ได้โดยไม่ต้องพูดก็มี แต่ส่วนที่บาร์มีต่ำลงมา ก็รู้ได้ด้วยการพูดคุยและสนทนา ต้องมีพูดคุยและสนทนา เพราะการพูดคุยและสนทนามันตรวจสอบกันด้วยธรรมะอันนั้น.. แต่รู้ได้หมด เพียงแต่รู้ได้ระดับที่เข้มข้นก็รู้ได้โดยรู้เลย ไม่ต้องสนทนารู้เลย แต่ระดับที่ต่ำลงมาหน่อยก็ต้องสนทนานิดหนึ่ง แต่นี่รู้ได้!

ธรรมะ.. พระอรหันต์กับพระอรหันต์ต้องรู้กัน ไม่ใช่คนหนึ่งเป็นพระอรหันต์แล้วอีกคนบอกว่ามึงกับกูไม่เหมือนกัน คนละหั้นกัน เออ.. ก็หันซ้ายกับหันขวา ถ้าหันซ้ายหันขวาก็เดินแยกกันไป นั่นก็อีกหั้นหนึ่ง

แต่ถ้าเป็นความจริงต้องเหมือนกันนะเพราะอริยสัจมีหนึ่งเดียว เพราะครูบาอาจารย์เราปฏิบัติมามั่นใจมาก มั่นใจว่าเป็นอย่างนั้น.. แต่นี่พออย่างนี้เป็นเรื่องธรรมะแล้ว เรื่องพระนะ เรื่องปฏิบัติในเนื้อหาสาระ ไอ้นี้เป็นเพราะคำถามมา แล้วจะตอบเพื่อประโยชน์บ้าง

ถาม : ๓. เพื่อนนักปฏิบัติฝากคำถามเพื่อคำตอบที่ชัดเจนจากครูบาอาจารย์ว่า ในขณะที่ฟังธรรม เราควรบริกรรมพุทโธในใจตลอดเวลา หรือว่ากำหนดจิตระลึกถึงสติอย่างเดียว เพื่อให้กระแสเสียงธรรมผ่านเข้าสัมผัสจิต หรือทำความรู้สึกอยู่กับลมหายใจเข้าออกอย่างเดียว อันไหนดีกว่ากัน โยมมีคำตอบจากประสบการณ์ตรงแล้ว แต่เพื่อให้เพื่อนได้มั่นใจยิ่งขึ้นว่าถูกต้อง จึงอยากกราบขอคำตอบจากพระอาจารย์ให้ชัดเจนๆ

หลวงพ่ : ให้ชัดเจน หลวงตาท่านสอนประจำนะ หลวงตาหรือว่าผู้ปฏิบัติ ถ้าปฏิบัติครบวงจร คือตั้งแต่เริ่มต้นจนจะจบแล้ว มันจะมาเห็นความชัดเจนว่า ควรเริ่มต้นอย่างไรแล้วเดินอย่างไร หลวงตาจะพูดประจำ บอกเวลาฟังธรรมให้กำหนดจิตไว้เฉยๆ อย่ากำหนดพุทโธ ไม่ต้องกำหนดอะไรทั้งสิ้น กำหนดจิตไว้เฉยๆ เสียงจะมากกระทบเอง ถ้าเรากำหนดพุทโธ พุทโธ พุทโธ พุทโธด้วยนะ คิคคูลิ เรานึกพุทโธแล้วเสียงมากกระทบหูนี้ มันเป็นสองหรือยัง ที่เราปฏิบัติกันนี้เราต้องการความเป็นหนึ่ง

ฉะนั้นถ้าเรากำหนดพุทธโศ.. กำหนดพุทธโศเราก็มีคำบริกรรมนี้หนึ่ง ฟังเอาเนื้อหาสาระนี้สอง เห็นไหม ถ้าเราวางคำบริกรรมก่อน วางสิ่งใดๆ ก่อน ฉะนั้นถ้าโยมอยู่บ้าน เวลาฟังเทปหรือเวลาฟังเสียงธรรมเพื่อประชาชนของหลวงตามี ให้กำหนดจิตไว้ แล้วเสียงนั้นมันจะมาเอง ถ้าสมมุติว่าเรากำหนดพุทธโศ พุทธโศไว้ ตัวเราเองเราก็ยึดมั่นในตัวเราเต็มที่แล้ว แล้วเสียงที่เข้ามานั้นเป็นอีกเรื่องหนึ่ง

ฉะนั้นเราจะกำหนดจิตไว้เฉยๆ คือเปิดตัวให้ว่างให้หมด เปิดให้มือเรานี้เปิดให้ว่างให้หมด อะไรมาเราก็จับได้ แล้วไม่ต้อง อยู่.. อะไรมาจะตะครุบๆ นะ ถ้าตะครุบๆ ก็ไม่ได้อะไรอีก คืออยากรู้อยากเห็น หลวงตาจะพูดอะไรจะจับให้หมดเลยนะไม่รู้เรื่องหรือ.. ตั้งจิตไว้เฉยๆ เพราะเทศน์หลวงตาทั้งกัณฑ์ เห็นไหม มันจะมีคำใดคำหนึ่งคำเดียวพอ คำใดคำหนึ่งเวลามากกระเทือนหัวใจ โอ้โฮ.. มันจะไหวมาก แล้วมันจะจับขึ้นนั้นเลย แล้วมันจะซึ่งมาก.. นี้เวลาซึ่งมาก ใจความซึ่งอันนั้นธรรมมันเกิดใจ

ฉะนั้นเรากำหนดไว้เฉยๆ แล้วฟัง เว้นไว้แต่ถ้าเราไม่ได้ฟัง เราไม่ได้ฟัง เห็นไหม เพราะเวลาครูบาอาจารย์ท่านสอนบอกว่า “การปฏิบัติของพระกรรมฐาน การปฏิบัติสำคัญที่สุดคือการฟังเทศน์”

เวลาพระพุทธเจ้าเทศน์ เทวดาสำเร็จเป็นแสนเป็นล้านนะ เวลาเทศน์นี้คนนั้นสำเร็จ คนนี้สำเร็จก็ตรงนี้ไง ตรงที่เวลาเทศน์ เวลาเทศน์แสดงธรรมเพราะมันออกมาจากใจผู้ที่แสดง เพราะใจดวงนั้นท่านมีธรรมจริง มันออกมาจากความรู้สึกลึกลับนั้น แล้วเราวางจิตของเราไว้ให้ว่างเปล่า วางจิตของเราให้พร้อมที่จะรับมัน มันจะเข้ามาทันทีเลย แล้วพอเข้ามาทันที นี่ถ้าเราอีกอย่างหนึ่ง เห็นไหม เรากำหนดจิตไว้เฉยๆ เสียงนั้นเป็นเสียงคำบริกรรมแทน เสียงนั้น ถ้าคนกำหนดลมหายใจก็กำหนดเสียงนั้นแทน กำหนดเสียงนั้นแทน

แล้วเสียงนั้นจะฟังได้มากไม่ได้มาก เพราะว่า มันอยู่ที่จรดนิสสัยใจ จรดนิสสัยเวลาพูดอย่างนั้น อยู่.. เผ็ดร้อนเกินไปไม่ชอบ ใจที่นิมนวลก็ชอบนิมนวลใจใหม่ เวลาพูดเผ็ดร้อนมาจิตมันก็ไม่รับ เวลาพูดนิมนวลมาอยู่.. อันนี้พอใจ เห็นไหม

กัณฑ์หนึ่งมันมีขึ้นๆ ลงๆ คือว่าเริ่มต้น การเทศน์ของครูบาอาจารย์เหมือนเครื่องบิน พอเครื่องบินมันจะแท็กขึ้น เห็นไหม พอขึ้นไปเรื่อยๆ ตั้งแต่ระดับของสมาธิ

ระดับของโศคาปัตติมรรค สกิทาคามิมรรค อนาคามิมรรค มันจะเห็นขึ้นไปเรื่อยๆ แล้วจิตของคนมันอยู่ระดับไหน มันจะคอยเอาประโยชน์ตรงนั้น

ฉะนั้นกำหนดจิตไว้หลายๆ กำหนดจิตไว้หลายๆ ขณะฟังเทศน์ แต่ขณะที่ไม่ได้ฟัง ต้องกำหนดบริกรรมหรือกำหนดลมหายใจ เพราะจิตนี้ปล่อยไม่ได้ เวลาฟังเทศน์ก็ฟังเทศน์เป็นคำบริกรรม แต่ถ้าพอฟังเทศน์ใช้ใหม่ เราไม่กำหนดฟังเทศน์ จิตมันเกาะที่นั่น พอไม่ได้ฟังเทศน์ เราไม่ได้บริกรรม มันเรวร้อนแล้ว มันเรรวนแล้ว เพราะมันไม่มีที่เกาะ มันเรรวนแล้วมันก็เหลวไหล ฉะนั้นถ้าไม่ได้ฟังเทศน์ต้องมีคำบริกรรม

ถ้าไม่ได้ฟังเทศน์ต้องมีคำบริกรรมไม่อย่างนั้นก็กำหนดลมหายใจให้ชัดๆ ก็มันต้องมีที่เกาะไว้ แต่ขณะฟังเทศน์ เพราะเราจะเกาะคำเทศน์ เราจะเกาะครูบาอาจารย์ เราจะเกาะอันนั้น อันนี้เราถึงวางไม่ต้องเกาะ ฉะนั้นอันนี้มันเป็นหลักใช้ใหม่ แต่อุบายของคนชอบคนถนัดนั้นอีกเรื่องหนึ่งนะ อันนี้ยกไว้ให้แต่คนชอบคนถนัด.. แต่นี้เขาบอกว่าให้ตอบชัดๆ เพราะเถียงกัน ๒ คน ให้กรรมการตัดสิน

ถาม : ๔. เมื่อบวชเป็นพระแล้ว แต่มักจะโทรศัพท์พูดคุยกับอดีตภรรยาที่ปฏิบัติธรรมอยู่ต่างสำนักกันเป็นเวลานานๆ วันละหลายๆ ชั่วโมง ทั้งๆ ที่ครูบาอาจารย์ที่แท้จริงเทศนาอบรมอยู่เกือบทุกวัน แต่ก็ยังโทรคุยธรรมะกับสีกา แสดงว่าธรรมะของครูบาอาจารย์ไม่ได้เข้าไปสัมผัสจิตผู้เป็นสมมุติสงฆ์เลย ยังเรียกร้องหาธรรมสีกาอยู่ แถมบวชมาหลายพรรษาแต่ย้ายสำนักเกือบทุกพรรษา เช่นนี้เหมาะสมกับการเป็นพระหรือไม่

หลวงพ่ : นี่พูดถึงคำถามนะ แล้วมันก็มากระเทือนพระหมดเลย เราก็เป็นพระด้วย ก็เลยกลายเป็นว่าพระกินพระ คำถามนี้มันตอบในตัวมันเองอยู่แล้ว เพราะว่าดีหรือไม่ดีเราก็รู้อยู่ แต่เวลาพระผู้บวช เมื่อบวชแล้วถึงใคร่รู้หรือไม่รู้

กรณีนี้เราจะยกกลับไปที่ว่าหลวงปู่มั่นอยู่ที่ถ้ำสาริกา ท่านนั่งภาวนาของท่านอยู่ แล้วมีหลวงตาอยู่ข้างล่างอยู่ที่วัดตินเขา นี่ท่านเป็นหลวงตา ท่านมีครอบครัวมาแล้ว ที่นี้ท่านมีครอบครัว ท่านบวชเป็นพระ ที่นี้บวชเป็นพระขึ้นมา กลางคืนก็คิดถึงใจ คิดถึงทั้งวันทั้งคืนเลย หลวงปู่มั่นตั้งแต่หัวค่ำส่งจิตมาดู โอ้.. กำลังคิดถึงครอบครัว ก็ตั้งจิตกลับมาพุทโธต่อจิตก็สงบ พอถึงเที่ยงคืนก็ส่งจิตมาดูอีกทีหนึ่งก็ยังคิดถึงครอบครัว ก็ตั้งกลับ ตั้งกลับก็บริกรรมพุทโธ เพราะจิตนี้ถ้ามีสติมันจะดึงกลับได้หรือปล่อยให้พุ่งออกไปก็ได้

ฉะนั้นพอถึงใกล้สว่าง หลวงปู่มั่นกำหนดจิตไปคูก็ยังคิดถึงครอบครัว ก็จึงจิตกลับมา พอเช้าขึ้นมาท่านออกจากภavanaแล้วท่านก็ทำกิจวัตรใหม่แล้วก็ออกบิณฑบาต ที่บิณฑบาตมันต้องผ่านวัดนั้น ท่านบอกว่าท่านจะเตือนเพื่อจะเป็นประโยชน์ใจ “หลวงตา.. เมื่อคืนแต่งงานกับสีกาคณเก่าทั้งคืนเลยนี่เป็นอย่างไรไหม”

ท่านอยากจะเตือนอยากจะบอก แต่พระองค์นั้นก็กลับตกใจเพราะไปรู้เข้า เห็นใหม่นี้กรณีนี้หลวงปู่มั่นท่านเอามาเป็นคติ ตั้งแต่นั้นมาท่านถึงไม่ค่อยพูดเรื่องวาระจิตกับคนอื่นมากนัก เพราะว่าท่านพูดนี้.. พระพูดกับพระ พระก็ต้องคิดว่าสิ่งที่พระพูดกับพระนี้มันเป็นวงใน เหมือนกับนักปฏิบัติด้วยกันเตือนนักปฏิบัติด้วยกัน นักปฏิบัติต้องได้สตินะ แต่นักปฏิบัติด้วยกัน เวลาพระมาเตือนด้วยกันกลับอาย กลับตัวสั้นจั่งกว่ารู้ถึงความรู้สึกของเรา รู้ถึงความนึกคิดของเรา กลัวมาก เก็บของหนีไปเลย เลยเสียประโยชน์ เห็นไหม

นี่หลวงปู่มั่นท่านยังบอก ขนาดไม่มีโทรศัพท์นะหลวงปู่มั่นท่านยังบอกเลย “แต่งงานกับสีกาคณเก่าทุกคืน ทุกคืน.. แล้วมีความสุขแค่ไหน” แล้วนี่โทรศัพท์ไปนี่เรารู้ตัวเองเลยละ มันสมควรหรือไม่สมควรมันก็รู้กันอยู่แล้ว ฉะนั้นสิ่งที่เขาทำอย่างนั้นมันก็ต้องคิดนะ

เดี๋ยวคำถามต่อไป มันยังไม่จบ..

ถาม : ๕. นักปฏิบัติธรรมที่ชอบพูดชอบคุย เวลาในแต่ละวันส่วนใหญ่หมดไปกับการพูดการคุย ไม่ว่าจะคุยกับเพื่อนนักปฏิบัติธรรมด้วยกัน หรือพูดโทรศัพท์กับอดีตสามีที่เป็นพระ เช่นนี้ถือว่าเป็นนักปฏิบัติธรรมที่เข้ากระแสแล้วหรือยัง เพราะเวลาในการทำสมาธิเพียรมีน้อย ทำให้เพื่อนๆ เป็นห่วง และเกรงว่าผ้าเหลืองจะเป็นมลทิน และทำให้ศาสนาหมัวหมอง

หลวงพ่อ : แล้วทำอะไรละ มันก็มีมากเยอะแยะไปหมด เห็นไหม ถ้ามีสตินะมีสติมีสติมันก็คิดได้ ใ้ที่นี่มันเป็นห่วงเรื่องการปฏิบัติชอบพูดชอบคุย อยู่กับหลวงตาท่านจะบอกเลยว่า “ศาลานี้ห้ามลงมานะ” สมัยเรานะ แล้วโยมมานี้หลวงตาท่านพูดนะ “อย่ามาคุ้นชินกับญาติโยมนะ” เพราะคุ้นชินกับญาติโยมนี่มันแบบว่าคำว่าสิ้นกับญาติโยม คำว่าสนิทคุ้นชินนี้มันไม่ถูกต้อง ท่านบอกท่านรับไม่ได้ ถ้าเจอ.. ไล่ออก เจอ.. ไล่ออกเลยนะ ถ้ารู้ถ้าเห็นนี่ไล่ออกเลย

คติกาของท่านคือห้ามมายุ่ง เพราะการมายุ่งมาพุดมากุญ ประสาเราว่า “ศาลาโกหก” พอเข้าศาลาโกหกก็มีแต่เรื่องโกหกไข้ใหม่ ถ้าเข้าศาลาโกหกคุยทั้งวัน.. นี้ก็เหมือนกัน พอคุยทั้งวันมันก็มีแต่เรื่องโกหก ถึงจะเป็นจริงมันก็ผ่านมาแล้ว มันไม่ใช่เรื่องจริงเลย มันก็เป็นศาลาโกหกไปหมด

ฉะนั้นถ้าเขาทำมันก็เป็น.. มันอยู่ที่เจตนา อันนี้นะ กรณีนี้เราคิดเปรียบเทียบบ่อย เราคิดเปรียบเทียบถึงที่ว่าพันธกรรมทางจิต ถ้าจิตของคนมีกำลัง จิตของคนมีวุฒิภาวะนี้ นะ เขาจะอยู่ของเขา เขาจะหลบหลีก การหลีกเร้นการอยู่ในที่สงัดมันต้องมีบารมีนะ แต่ถ้าคนไม่มีบารมี มันไปอยู่ที่ไหนมันจะเหงา มันจะหาที่เกาะที่พึ่ง

ฉะนั้นไอ้ที่บอกว่า ๔ อสงไขย.. พระพุทธเจ้าต้อง ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย พระอรหันต์.. ใครจะเป็นพระอรหันต์ได้ อย่างน้อยๆ ต้องหนึ่งแสนกัป คำว่าหนึ่งแสนกัปนี้คือมันได้สร้างสมใจ ได้สร้างสมให้จิตนี้มันคง พอจิตนี้มันคง มันจะอยู่ที่ไหน มันจะอยู่ในที่วิเวกหรือในที่ต่างๆ มันอยู่ของมัน แล้วยังอยู่วิเวกยังมีความสุข เห็นไหม เด็กๆ ก็ชอบเล่นชอบคุยกัน ผู้ใหญ่ชอบอยู่คนเดียวเฉยๆ ผู้ใหญ่รำคาญเนาะ หนวกหูรำคาญ ถ้าพอคนแก่คนเฒ่านี้อยากจะอยู่นิ่งๆ แต่ไอ้เด็กๆ อู้สู.. มันวิ่งทั้งวันเลย

จิต.. วุฒิภาวะของจิตที่มันสร้างมาน้อยมันเหมือนทารก มันเหมือนเด็กอ่อน มันจะวิ่งเล่นของมันตลอด แต่ถ้าเราสร้างสมบุญญาธิการขึ้นมา จนจิตนี้เริ่มมันคงก็เป็นผู้ใหญ่ขึ้นมา พอเป็นผู้ใหญ่ขึ้นมามันก็มีหลักมีเกณฑ์ไข้ใหม่ ยิ่งสร้างมากขึ้นมา นี้ถึงว่าแสนกัปนี้ไง เพราะพระอรหันต์ต้องอย่างน้อยแสนกัป นี้อยู่ในอภิธรรมนะ

ฉะนั้นไอ้ตรงนี้เรามาจับวัด.. วัดภูมิจิตภูมิใจของครูบาอาจารย์เรา แล้วกับความรูสึกของเรา ความรูสึกของเราว่าจิตนี้ จิตเราดวงอย่างนี้ จิตระดับนี้มันมีโอกาสไหม มันจะภาวนาได้มากน้อยแค่ไหน แต่ถ้าจิตมันไม่มีภูมิ หรือจิตมันแบบว่าบารมีมันไม่ถึงไง ถ้าบารมีมันไม่ถึง.. โทศัพท์คุยกันทั้งวัน แสวงหาแต่ธรรมะของสีกา นั่นถ้าจิตมันไม่ถึง เห็นไหม เพราะถ้าแสวงหาธรรมะ มันแสวงหาธรรมะจากโทศัพท์ มันจะวิ่งเข้าไปหานั้นนะเพราะจิตมันไม่มีหลัก

อันนี้พูดถึงเราวัด เราพิจารณาของเราเองนะ เวลาเดินจงกรมเราพิจารณาของเรา .. นี้จิตของคนมันเป็นอย่างนี้ ถ้าจิตของคนมีหลักมีเกณฑ์ขึ้นมา เห็นไหม ตั้งเกตได้ นัก

ภาวานาเรานี้ถ้าใครมีวุฒิภาวะนะ ในกุฎิจะปิดประตูเงียบ แต่ถ้าไม่มีวุฒิภาวะนะ ในกุฎินี้เขียนเลย “ศาลาโกหกเจริญทางนี้.. ศาลาโกหกเจริญทางนี้” มันจะไปสุขกันอยู่นั่นละ แล้วมันอยู่กันไม่ได้ เห็นไหม นี่อันนี้เป็นบารมีนะ

สัจจะ ! ถ้าคนมีบารมีจะตั้งสัจจะได้ เวลาทำอะไรมันจะ.. ประสาเราว่ามันมีแวมมาตั้งแต่ตรงนั้น คนภาวานาหรือไม่ภาวานา มันมีแวมมาตั้งแต่ตรงนั้น ถ้ามันมีแวมตรงนี้ปั๊บ อันนั้นละอันนั้น จิตดวงนี้จะมีโอกาส

ถาม : ๖. หากท่านอาจารย์มีลูกศิษย์ที่เป็นสมมุติสงฆ์ เป็นนักปฏิบัติธรรมเช่นนี้ ท่านจะพิจารณาหรือเทศนาอบรมอย่างไร จึงจะทำให้ทั้งคู่เห็นและเอาชนะกามกิเลสนี้ได้

หลวงพ่ : สาธุ ! มันไม่ได้เป็นอาจารย์ไม่ได้เป็นลูกศิษย์กันนั่นละดีแล้ว.. มันเป็นคนนะ เราจะพูดอย่างนี้ ต้นไม้มันก็ปลูกมาจากกล้าไม้ทั้งนั้นแหละ เราจะบอกว่าสิ่งนี้พอพูดอย่างนี้ปั๊บ แล้วเราจะไม่มีสิ่งนี้เลยมันเป็นไปได้หรือก ต้นไม้จะต้นไม้ใหญ่โตขนาดไหน มันก็เกิดจากเมล็ดพันธุ์ เกิดจากกล้าไม้ทั้งนั้น.. จิตใจของคน ถ้าเราใฝ่ดี เรามีความเข้มแข็ง เรามีการพยายามตัดตนของเรา มันมีโอกาสทั้งนั้นละ

ฉะนั้นถ้าเป็นลูกศิษย์เราก็ยึดโทรศัพท์เลย ไปอยู่กับหลวงปู่จันทร์เรียน หลวงปู่จันทร์เรียนยึดโทรศัพท์.. ยึดโทรศัพท์.. ยึดโทรศัพท์เลย หลวงปู่จันทร์เรียนไม่มีโทรศัพท์เลย แล้วเวลาพระไปกราบนี้ “มาภาวานาอะไร.. มาภาวานาหาคลิ้นไซ้ไหม คลิ้นมีหรือไม่มี นี่มาภาวานาหาคลิ้นหรือภาวานาหารธรรมะ ถ้าภาวานาหาคลิ้นไม่ต้องเข้ามานะ” หลวงปู่จันทร์เรียนนี้ยึดเลย โทรศัพท์นี้ยึดหมดเลย แล้วเวลาจะออกท่านถึงจะคืนให้ ถ้ามาปั๊บยึดหมดเลย

นี่ครูบาอาจารย์ท่านมีหลักมีเกณฑ์ เห็นไหม ท่านทำได้.. แต่ถ้าไม่มีหลักมีเกณฑ์เราก็เกรงใจเขาไปหมดละ ถ้าเราเกรงใจเขาเราจะเป็นอาจารย์เขาได้อย่างไรละ แต่ถ้ามาอยู่กับเรา ส่วนใหญ่แล้วเราจะไม่ให้มี แต่พระนี่มันก็มีมากัน มีมาเพราะว่าเขาได้มาแล้วเราก็ด้วยสัญญาลูกผู้ชาย ลูกผู้ชายนะให้เก็บไว้ เพราะโทรศัพท์ของเรานี้ส่วนกลางมีอยู่เครื่องหนึ่ง เอาไว้ติดต่อสื่อสารกัน ส่วนกลางมีอยู่เครื่องหนึ่ง ฉะนั้นใครโทรศัพท์เข้าออกก็มาใช้เครื่องนี้ แล้วจะคุยโม้ด้วยว่าเครื่องนี้คลิ้นดีที่สุดเลย พิเศษ ถ้าใครเอามา เห็น

ใหม่ เดินรอบวัดยังไม่มีการเดินเลย แต่ของฉันนี่เดินดีที่สุด แต่เป็นของส่วนกลาง ให้พระถือไว้เพื่อติดต่อกสื่อสารเท่านั้นเอง

ฉะนั้นถ้ามาแล้วเราก็จะพูดอย่างนั้น แล้วตอนนี้มันก็อยู่ที่ความมั่นคงของเรา แล้วเวลาเราเทศน์ก็เทศน์สอนนี่แหละว่าอะไรควร อะไรไม่ควร.. ถ้าอะไรควรอะไรไม่ควร เวลาเราตั้งใจ ทุกคนอยากปฏิบัติธรรม ทุกคนอยากจะทำทุกข์ ทุกคนอยากจะเป็นพระอรหันต์ แต่เวลาปฏิบัติขึ้นมาทำไมไม่เอาศีล สมาธิ ปัญญา

นี่นะเวลาคุยโทรศัพท์กัน บางทีนี่อนิยต ๒ ลับหูลับตานั้นนะ ลับหูลับตามันจะพูดอะไรกันก็ได้ มันไม่ควร เพราะลบบหูลับตานั้นมันควรหรือไม่ควรละ เห็นไหม การคุยกันมันต้องมีบุคคลที่ ๓ นั่งอยู่เป็นพยานด้วย แล้วเราไปคุยกันส่วนตัว เราจะพูดอะไรก็ได้ ยิ่งเรากันเคยกันมันก็ไม่เหลือ

ฉะนั้นไม่มีดีที่สุด ! ไม่มีดีที่สุด แล้วถ้ามีถ้าจำเป็นนะ จำเป็นโทรเลขก็ได้ เคียวนี้เขาเลิกใช้แล้วนะ เมื่อก่อนใช้ดีอากๆ โทรเลขเขายังโทรเลขได้เลย แล้วมันจะจำเป็นแค่ไหน โทรเลขเขาก็ได้ถ้ามันมีความจำเป็น นี่มันไม่จำเป็นนะสิ.. อันนี้เราพูดถึงว่าเวลาเราปฏิบัติเราอยากจะทำจากทุกข์ ถ้าเราปฏิบัติเรามีเป้าหมายของเรา ไอ้สิ่งนี้มันเป็นของเล็กน้อย มันเป็นเรื่องข้างเคียง มันไม่ใช่เนื้อหาสาระ ไม่ใช่เนื้อจริง

คุณพระกัสสปะ.. พระกัสสปะนี่เกิดจากครอบครัวที่ร่ำรวยมาก แล้วมีลูกชายคนเดียว พ่อแม่อยากให้แต่งงานมากก็ไม่ยอม ก็ไม่ยอม แต่ด้วยความเคารพพ่อแม่ก็เลยไปมีครอบครัว แล้วครอบครัวนั้นก็มียุทธสาวคนเดียวเหมือนกัน เศรษฐีเหมือนกัน ก็เลยสัญญากัน สองคนนี้หากันก่อน สัญญากันว่าเราจะแต่งงานเพื่อพ่อแม่ แล้วจะอยู่กันด้วยพรหมจรรย์ แล้วอยู่ด้วยกันนี่เอาดอกไม้ไว้บนเตียง แล้วอยู่ด้วยกันนะ จนพ่อแม่ทั้งสองฝั่งตายหมด พ่อตายหมดก็แจกทรัพย์สมบัติทั้งหมดเลยแล้วออกบวช ออกบวชด้วยกัน

พระกัสสปะไปทางหนึ่ง พอถึงทางแยกก็แยกกัน พระกัสสปะไปบวชทางหนึ่ง ภรรยาไปบวชอีกทางหนึ่ง พระกัสสปะบวชเสร็จแล้ว บวชเมื่อแก่แล้วมาอยู่กับพระพุทธเจ้า จนเป็นพระอรหันต์ขึ้นมา เห็นไหม พระกัสสปะนี่แยกกันเลยนะ แล้วได้ประโยชน์หมด นี่พระกัสสปะก็ได้เป็นพระอรหันต์ด้วย อดีตภรรยาก็ได้เป็นพระอรหันต์ด้วย.. นี่เพราะมันแยกกันไป จริงจัง แล้วทำกันจริงจังทำเพื่อผลประโยชน์ ไม่ใช่บวชไป

แล้วนะก็ยิ่งโทรศัพท์คุยกันอยู่อย่างนี้ เขาแยกเพื่อจะไปเอาธรรมะ ใสนี้มารวมกันคุยกัน เพื่อจะเอาธรรมะ

นี่พูดถึงมันมีแบบอย่าง มันมีคติที่จะให้เราเป็นแบบอย่าง เรายึดโดยครูบาอาจารย์ เรายึดแหละ ถ้าใจเราเป็นธรรม มีแบบอย่างเป็นสิ่งคติธรรมที่ดีๆ ใ้เราเลือกเยอะแยะเลย ที่นี้เพียงแต่ถ้าเราไม่เลือก แล้วเราทำด้วยความรู้สึกของเรา ทำด้วยตัวของเราเองใช่ไหม มันก็เป็นอย่างนี้ละ ถ้าเราเตือนเราก็คือเตือนด้วยธรรมะ เราเตือนแล้วเราก็บอก

ถ้าอยู่กับเรานะ ถ้าสิ่งใดไม่ถูกต้องไม่ดงามเราก็คงพยายามแยกแยะ แล้วถ้าถึงที่สุด.. ถึงที่สุดถ้ามันคุยกันไม่ได้ ถ้าเก็บไว้หรืออยู่ไปแล้วมันจะเสียวระเบียบ คนอื่นจะเอาตาม เราก็บอกว่าอย่างนั้นเราก็คงต้องอะไรนะ ตีแตกนะ ต้องแยกจากกัน ก็ต้องไปทางไหนทาง มัน เพราะว่าเพื่อรักษาสิ่งดีๆ ไว้ ถ้าอยู่แล้วทำไม่ได้เราก็คงให้ไป เราไม่ให้อยู่หรอก แต่ถ้า อยู่แล้วต้องทำสิ่งนี้ได้.. เพราะเรามาเพื่ออะไร เราก็คงรู้อยู่แล้วเรามาเพื่ออะไร เราจะปฏิบัติ เพื่ออะไรกัน เราจะมาเพื่อความดงาม

ฉะนั้นสิ่งนี้มันก็อยู่ที่ว่า.. เห็นไหม เวลาไปหาครูบาอาจารย์นี้เขาจะขอนิสัย เขา ต้องคุนีสัยกันว่าจะได้หรือไม่ได้ เขาจะรับกันได้หรือไม่ได้ ถ้ารับกันได้มันก็อยู่กันได้ ถ้ารับกันไม่ได้มันก็ต้องแยกกันไปนะ เอวัง